

підвищення професіоналізму службовців; оптимізація матеріального стимулювання і соціального захисту державних і муніципальних службовців; зарплата повинна бути достатньо високою, щоб знецінити доходи від хабарів; впровадження кодексів етики.

Таким чином, імplementовані у вітчизняну парадигму позиції міжнародного досвіду щодо протидії корупційним ризикам можуть суттєво посилити національну стратегію протидії корупції, додатково наповнити національний план протидії корупційним ризикам і корупції, антикорупційні плани загальнодержавних (міністерств і відомств) та регіональних органів виконавчої влади України, муніципальних утворень, розвинути систему заходів щодо подолання корупції.

Світлак І.

*доктор філософії в юридичних науках,
доцент кафедри права та гуманітарних наук
Вінницького навчально-наукового інституту економіки
Західноукраїнського національного університету*

СУБ'ЄКТИВНИЙ СКЛАД УЧАСНИКІВ ПРИ НАДАННІ ПОСЛУГ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасному світі все більшої актуальності набуває розвиток ІТ ринку, що базується на застосуванні продуктів ІТ-компаній чи користуванні їхніми послугами. ІТ-ринок, з моменту свого виникнення і потеперішній день, вражає динамічними темпами розвитку, широкими можливостями, збільшенням числа користувачів та використанням глобальних інформаційних систем. Складність надання послуг із застосуванням цифрових технологій пов'язується із різними чинниками, серед яких «кількість учасників процесу надання ІТ-послуги, характер їх взаємодії тощо» [1, с. 295]. В процесі надання ІТ-послуги відносини виникають між замовником та виконавцем, споживачем та дистриб'ютором. В практиці, сторонами договору зазвичай є резидентами різних юрисдикцій (англосаксонська чи романо-германська). Такий характер відносин виокремлює надання послуг в ІТ середовищі. Зауважимо, що вивчення особливостей застосування окремих категорій цивілістики в умовах формування новітньої сфери послуг ще тільки починається.

Беззаперечно, належне правове регулювання новаційних відносин є умовою реалізації базових положень цивільного законодавства, де «за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену

послугу, якщо інше не встановлено договором» (ч. 1 ст. 901 ЦК України)[2]. Перш за все, слід відзначити, що суб'єктивний склад учасників цивільних правовідносин визначається особливістю їх виникнення, розвитку та завершення, «тобто суб'єкт має об'єктивну здатність вступати в такі правовідносини, в результаті наділення юридичними нормами, його суб'єкта, правоздатністю... Але для виникнення ще цілого ряду правовідносин необхідно мати і дієздатність.» [3, с. 171-172]. За колом учасників цивільних відносин виокремлюються фізичні особи та юридичні особи, держава Україна, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права (ст. 2 ЦК України) [2]. Таким чином, можемо констатувати, що учасники цивільних відносин є суб'єктами приватноправових відносин, де «суб'єкт права – це та особа, чією свідомістю та діяльністю створюється, діє право, чії ідеали та намагання реалізуються у праві» [4, с. 11].

Досліджуючи наукові підходи стосовно розуміння понять суб'єкт правовідносин та правовий статус суб'єкта правовідносин, вважаємо слушним є твердження, що доцільно «говорити про особливості встановлення окремих характерних ознак певних суб'єктів приватноправових відносин, які мають спеціально визначені правові статуси. Залежно від своїх статусів вони набувають певних прав та обов'язків, тієї чи іншої правоздатності та можливості її належним чином застосовувати» [4, с. 12]

Нинішня модель цивільних правовідносин передбачає врегулювання основних положень правового статусу фізичних та юридичних осіб, при цьому положення Господарського кодексу України [5] є додатково застосовуваними до визначення правового статусу фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, а спеціальний правовий статус окремих їх різновидів у нормовано відповідними нормативно-правовими актами, зокрема, законами України «Про акціонерні товариства» [6], «Про кооперацію» [7], «Про фермерське господарство» [8] та ін.

Розглядаючи відносини в цифровому середовищі, слід зауважити, що це відносини іншого типу, особливість яких обумовлена не лише застосуванням норм цивільного права, а і «впливу норм інформаційного, міжнародного та інших галузей права, міжнародних договорів на поведінку суб'єктів цих відносин» [9]. Учасники відносин в цифровому середовищі, в першу чергу є учасниками транскордонного ринку, де кожен шляхом комунікації формує відповідні зв'язки, окреслюючи при цьому власну правову позицію та погляд на відповідні процеси. Таке розуміння, на первинному рівні, слугує джерелом формування правової реальності, в якому суспільні відносини трансформуються у предмет правового регулювання.

На сьогоднішній день Європейським Союзом започатковано уніфікацію положень приватного права, зокрема, стосовно правового статусу учасників як суб'єктів правовідносин при наданні послуг,

результатом чого стало впровадження Принципів Європейського договірного права - «квазінормативного акту, що є джерелом м'якого приватного права Європейського Союзу» [10, с. 6]. Це свідчить про присутність позитивної тенденції розвитку в контексті новітньої правової реальності, проте цього залишається недостатньо, зважаючи на технологічні виклики сучасності. Очевидно, що наразі питання правової регламентації та застосування окремих категорій цивілістики в умовах формування новітньої сфери послуг та визначені правового статусу їх учасників, залишаються предметом активного правового дискурсу, що, в подальшому, дозволить перейти від абстрактних категорій до категорій правової реальності, проте вже в іншому середовищі, а саме цифровому.

Список використаних джерел

1. Голидзьбіна А.В. Язвінська Н.В. Особливості сучасного ринку ІТ-послуг та специфіка просування на ньому. Економічний вісник НТУУ «КПІ». 2017. С. 291-298. URL: file:///C:/Users/Pasha/Downloads/evntukpi_2017_14_47.pdf
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2001 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Куріньовська Л.А. Особливості визначення суб'єктивного складу в зворотніх правовідносинах. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2013. Серія ПРАВО. Випуск 22. Частина I. Том 1. С. 170-174
4. Суб'єкти приватноправових відносин: [монографія]/А. М. Новицький, Н. Б. Новицька, І. В. Чеховська та ін. ; за заг. ред. А. М. Новицького. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. – 360 с.
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
7. Закон України «Про кооперацію» від 10 липня 2003 року № 1087-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>
8. Закон України «Про фермерське господарство» від 19 червня 2003 року № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>
9. Еннан Р.Є. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет. URL: <http://aphd.ua/publication-173/>
10. «Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації» / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. – 304 с.